

Bruxelles, 7. lipnja 2024.
(OR. en)

10550/24

SOC 412
EMPL 236
ECOFIN 621

NAPOMENA

Od: Glavno tajništvo Vijeća
Za: Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Predmet: Nacrt zaključaka Vijeća o primjerenosti mirovina
– *odobrenje*

1. Za delegacije se u prilogu nalazi Nacrt zaključaka Vijeća o primjerenosti mirovina, koje je izradio Odbor za socijalnu zaštitu.
2. Zaključci se temelje na izvješću o primjerenosti mirovina za 2024., koje su izradili Odbor za socijalnu zaštitu i Europska komisija. Ti zaključci sadržavaju i potvrdu ključnih zaključaka iz tog izvješća.
3. O nacrtu zaključaka raspravljalo se u okviru Odbora za socijalnu zaštitu i na jednom sastanku Radne skupine za socijalna pitanja. Nakon neformalnog pisanog savjetovanja Radna skupina postigla je dogovor o zaključcima kako su navedeni u Prilogu ovoj napomeni.

4. Odbor se poziva da:

- potvrdi dogovor postignut o nacrtu zaključaka kako je naveden u Prilogu i
- proslijedi priloženi nacrt zaključaka Vijeću (EPSCO) radi odobrenja na sastanku 20. lipnja 2024.

Nacrt zaključaka Vijeća

Primjerenost mirovina

1. UVAŽAVAJUĆI da je pravo na odgovarajući dohodak u starijoj dobi i mirovine, proglašeno u europskom stupu socijalnih prava, glavna sastavnica socijalne Europe, koja je ključna za postizanje cilja smanjenja siromaštva do 2030.,
2. UVIĐAJUĆI da će, s obzirom na to da će se udio starijih osoba u našem društvu u narednim desetljećima povećavati, osiguravanje primjerenosti mirovina biti izazov, ali ključno za podupiranje dobrobiti stanovništva,
3. PODSJEĆAJUĆI da Europska unija podupire nacionalne napore za osiguravanje primjerenih dohodaka u starijoj dobi, među ostalim olakšavanjem razmjene iskustava, praćenja i evaluacije, te da su izvješća o primjerenosti mirovina, koja izrađuju Odbor za socijalnu zaštitu i Komisija, ključan analitički alat u tom pogledu,
4. PREPOZNAJUĆI važnost cjelovitog sagledavanja politika i bliske koordinacije analize održivosti rashoda povezanih sa starenjem stanovništva i primjerenosti mirovina i dugotrajne skrbi,

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE

5. POTVRĐUJE glavne zaključke iz izvješća o primjerenosti mirovina za 2024., koje su izradili Odbor za socijalnu zaštitu (i njegova Radna skupina za primjerenost mirovina) i Komisija;

6. ISTIČE glavne zaključke iz izvješća o primjerenosti mirovina za 2024.:
- a. rizik od siromaštva i socijalne isključenosti starijih osoba i dalje raste, potaknut relativnim dohodovnim siromaštvom, te je viši u kasnijoj starijoj dobi, posebno za žene. Iako i dalje postoje znatne razlike među zemljama, više od jedne petine starijih Europljana izloženo je riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti. Dohodak starijih osoba i dalje je u prosjeku manji od 90 % dohotka radno sposobnog stanovništva. Usporava se povećanje očekivanog životnog vijeka; Europljani trenutačno mogu očekivati da će u prosjeku 21 godinu života provesti u mirovini. Potreba za zdravstvenom zaštitom i dugotrajnom skrbi s dobi se obično povećava i povezana je s većim rizikom od siromaštva;
 - b. većinu starijih osoba čine žene, zbog čega su razlike između žena i muškaraca u starijoj dobi poseban društveni izazov. Iako se razlika između prosječnih mirovina žena i muškaraca i dalje smanjuje, prisutne razlike među spolovima u pogledu siromaštva u starijoj dobi, iznosa mirovina i pokrivenosti mirovinama ukazuju na trajne nejednakosti koje su se akumulirale tijekom radnog vijeka. Među ostalim čimbenicima, manja financijska pismenost može otežati planiranje umirovljenja za žene. Žene ujedno žive dulje u lošem zdravstvenom stanju od muškaraca i češće im je potrebna skrb, a pritom imaju niže prihode;
 - c. iako su pandemija bolesti COVID-19 i povećanje troškova života zbog ruskog agresivnog rata protiv Ukrajine doveli do velikih izazova u pogledu životnog standarda, europski mirovinski sustavi i mjere za borbu protiv krize doprinijeli su ublažavanju učinka na primjerenost mirovina. Istodobno se nastavio opći trend reformi u cilju poboljšanja mehanizama primjerenosti. Indeksacija mirovina ključno je sredstvo politike za zaštitu umirovljenika od smanjenja dohotka;

- d. predviđa se da će se stope zamjene mirovina u većini država članica smanjiti tijekom sljedeća četiri desetljeća. Dok mirovinski sustavi i oporezivanje utječu na razinu i (pre)raspodjelu mirovinskih dohodaka i buduća kretanja u pogledu primjerenosti, dob za umirovljenje i dalje je ključni čimbenik kojim se objašnjavaju trenutačne i buduće mirovinske naknade. U mirovinskim sustavima različito se postupa s prekidima u karijeri, od relativno dobre zaštite prekida zbog skrbi o djeci do manje dosljednog uzimanja u obzir nezaposlenosti i dugotrajne skrbi;
 - e. socioekonomske nejednakosti u očekivanom životnom vijeku izazov su za mirovinske politike, koje će možda trebati prilagoditi mogućnosti umirovljenja za različite profile karijere kako bi se spriječilo stvaranje nejednakosti. Način na koji nejednakost dohotka od rada dovodi do nejednakosti mirovina u velikoj mjeri ovisi o progresivnosti mirovinskog sustava. Iako mirovinski sustavi štite one kojima je potrebna pomoć, i dalje postoje nedostaci. Predviđa se da će mirovine za samozaposlene osobe u prosjeku biti za trećinu niže od mirovina zaposlenika u punom radnom vremenu sa sličnom karijerom, među ostalim zbog razlika u pravilima i prosječnom dohotku;
7. ISTIČE ulogu odgovarajućih dohodaka u starijoj dobi u osiguravanju socijalne konvergenije, promicanju uključivog i održivog rasta te jačanju gospodarske i socijalne otpornosti;
8. POZDRAVLJA mjere poduzete kako bi se umirovljenici, posebno oni s niskim prihodima, zaštitili od rastućih troškova života i reforme uvedene u mnogim državama članicama kako bi se poboljšala primjerenost mirovina te pritom NAPOMINJE da i dalje postoje izazovi u osiguravanju trenutačne i buduće primjerenosti;

9. PONOVRNO POTVRĐUJE potrebu za daljnjim reformama kako bi se poduprla primjerenost mirovina u društvu dugovječnosti, među ostalim poboljšanjem sudjelovanja na tržištu rada, pristupa i doprinosa sustavima socijalne zaštite za sve te jačanjem pristupa visokokvalitetnoj i cjenovno pristupačnoj zdravstvenoj zaštiti i dugotrajnoj skrbi; NAGLAŠAVA važnost takvih reformi, među ostalim u okviru europskog semestra i Mehanizma za oporavak i otpornost;
10. NAGLAŠAVA da su primjerenost mirovina i fiskalna održivost mirovinskih sustava neraskidivo povezani ciljevi politike, zbog čega je potreban integrirani odgovor na izazov starenja stanovništva; ISTIČE komplementarnost analize iz izvješća o primjerenosti mirovina i izvješća o starenju stanovništva u tom pogledu; NAGLAŠAVA da su dulji radni vijek, uz potporu politika kojima se promiče aktivno i zdravo starenje te pozitivnih poticaja i veće fleksibilnosti mogućnosti umirovljenja koji odražavaju raznolikost radnih karijera, kao i visoko sudjelovanje žena i muškaraca na tržištu rada ključni za održavanje primjerenih i održivih mirovina u društvu dugovječnosti;
11. POZDRAVLJA usmjerenost izvješća o primjerenosti mirovina na razlike između žena i muškaraca u starijoj dobi; POZIVA Odbor za socijalnu zaštitu i Komisiju da provedu i dodatno razviju tu analizu u budućim izvješćima; NAGLAŠAVA važnost pouzdanih i ažuriranih pokazatelja za praćenje razlika između žena i muškaraca u mirovinskim naknadama i pokrivenosti mirovinama, kako je istaknuto na Konferenciji na visokoj razini o razlici u mirovinama među spolovima i primjerenosti mirovina, održanoj u Bruxellesu.¹

¹ Izvješće Konferencije na visokoj razini o razlici u mirovinama među spolovima i primjerenosti mirovina (*Report of the High Level Conference on the Gender Pension Gap and Pension Adequacy*), Bruxelles, 8. veljače 2024.

12. NAPOMINJE važnost analize primjerenosti mirovina i dohotka u starijoj dobi usmjerene na budućnost, uključujući aspekte raspodjele; POZIVA Komisiju i države članice da razviju i primijene alate za izradu modela kako bi se olakšala predviđanja buduće primjerenosti i procijenio učinak reformi;
 13. NAGLAŠAVA da bi mirovine trebalo razmatrati zajedno s drugim područjima politika kojima se nastoji poduprijeti životni standard u starijoj dobi, posebno dugotrajna skrb; POZDRAVLJA činjenicu da je u izvješću o primjerenosti mirovina obuhvaćeno međudjelovanje između mirovina i usluga dugotrajne skrbi;
 14. POZIVA Odbor za socijalnu zaštitu i Komisiju da nastave s radom na primjerenosti mirovina i dugotrajnoj skrbi te da 2027. o tome izrade izvješće.
-